

Vlada potrdila predlog zakona o specializiranem pregonu korupcije in organiziranega kriminala

16.7.2026 - | gov.si

Predlog zakona, ki ga je pripravilo Ministrstvo za pravosodje, povezuje okrepljeno specializirano tožilstvo, Nacionalni preiskovalni urad in novo specializirano sodišče v celovit sistem za obravnavo najzahtevnejših zadev korupcije, organiziranega in gospodarskega kriminala. Cilj je hitrejši in učinkovitejši pregon ter preprečevanje zastaranja tovrstnih zadev.

Vlada Republike Slovenije je na današnji seji določila besedilo predloga Zakona o specializiranih organih za obravnavo korupcijskih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala ter ga predložila Državnemu zboru v obravnavo po nujnem postopku. Z novo ureditvijo se po petnajstih letih celovito prenavlja sistem specializirane obravnave najzahtevnejših kaznivih dejanj – od preiskave in preгона do sojenja.

Sedanja ureditev štirih specializiranih oddelkov pri okrožnih sodiščih v Celju, Kopru, Ljubljani in Mariboru v tem obdobju ni bila celovito ovrednotena. Po podatkih Vrhovnega sodišča Republike Slovenije je v teh oddelkih v letu 2025 delalo 28 sodnikov – leta 2023 jih je bilo še 33 – ob koncu leta 2025 pa je ostalo nerešenih 199 zadev. Obremenitev je izrazito neenakomerna: ljubljanski oddelek obravnava približno 55,3 odstotka vseh nerešenih zadev.

Sodniki specializiranih oddelkov so lahko poleg tega obremenjeni tudi z drugimi kazenskimi zadevami, kar omejuje njihovo popolno osredotočenost na najzahtevnejše postopke. Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije pa je pri svojem delu odvisno od začasnih dodelitev tožilcev z okrožnih državnih tožilstev.

Gospodarska kriminaliteta po podatkih policije predstavlja 16,6 odstotka vseh obravnavanih kaznivih dejanj, po nekaterih ocenah pa Slovenija zaradi nje letno izgubi 3,5 milijarde evrov. Ocenjene finančne posledice nove ureditve znašajo 13,81 milijona evrov za obdobje 2026–2029 in so v primerjavi z navedenimi ocenami sorazmerno omejene.

Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije se preimenuje v Specializirano tožilstvo za pregon korupcije in organiziranega kriminala (StKOK) ter se kadrovsko in analitično krepí. Najmanjše število imenovanih državnih tožilcev se povečuje z najmanj 10 na najmanj 25, vodja bo lahko imel dva namestnika, ustanavlja se notranja enota za informacijsko in analitično podporo. StKOK dobiva tudi večji vpliv pri pripravi kadrovskega in finančnega načrta v delu, ki se nanaša nanj, za imenovanje vodje pa se določa dodaten pogoj najmanj treh let izkušenj z obravnavanjem zadev iz pristojnosti tožilstva.

Nova ureditev na zakonski ravni povezuje pristojnosti StKOK in Nacionalnega preiskovalnega urada. Ta bo vedno začel ali prevzel preiskavo kaznivih dejanj iz kataloga pristojnosti StKOK, dosedanja pobuda vodje tožilstva pa postane zavezujoča pisna zahteva. S tem se povečujeta predvidljivost pristojnosti in kontinuiteta specializiranih ekip, pričakovani učinek pa je pospešitev in skrajšanje postopkov.

Na zakonski ravni je poudarjena tudi dolžnost sodelovanja Komisije za preprečevanje korupcije, Urada za preprečevanje pranja denarja, Finančne uprave, Javne agencije za varstvo konkurence, Agencije za trg vrednostnih papirjev in inšpekcijskih organov s StKOK. O morebitnem nesodelovanju bo lahko vodja StKOK obvestil predstojnika organa, ki sprejme potrebne ukrepe.

V postopku imenovanja državnih tožilcev strokovno mnenje Državnotožilskega sveta ostaja temelj postopka: ministrova izbira in priprava predloga za imenovanje sta omejeni na kandidate, ki po oceni sveta izpolnjujejo strokovne pogoje, pri čemer minister ni vezan na vrstni red kandidatov iz dokončnega mnenja.

Namesto štirih specializiranih oddelkov se ustanavlja Specializirano sodišče Republike Slovenije za sojenje v zadevah korupcije in organiziranega kriminala. Imelo bo položaj okrožnega sodišča, sedež v Ljubljani in krajevno pristojnost za območje celotne države. Njegova pristojnost bo praviloma vezana na to, da predkazenski postopek vodi oziroma usmerja, zahtevo za preiskavo ali obtožni akt pa vloži StKOK.

Sodišče bo imelo lastnega predsednika, sodno upravo, letni razpored dela in sodniška mesta, namenjena izključno specializiranim kazenskim zadevam. Te se določajo kot prednostne oziroma nujne. Sodniki bodo delo praviloma opravljali na sedežu sodišča, ob izpolnjenih zakonskih pogojih pa tudi na sedežih drugih okrožnih sodišč. O pritožbah zoper odločbe sodišča bo izključno pristojno odločati Višje sodišče v Mariboru, ki po sodni statistiki za leto 2025 med rednimi višjimi sodišči izkazuje najnižje število pomembnejših zadev, ki predstavljajo sodni zaostanek.

Prilagajajo se tudi kazenska procesna pravila. S 33. členom predloga zakona se za zadeve iz pristojnosti StKOK določa smiselna uporaba procesnega modela, ki v Zakonu o kazenskem postopku že velja za postopke Evropskega javnega tožilstva; v Zakon o kazenskem postopku se ne posega. Državni tožilec pridobiva aktivnejšo preiskovalno vlogo, preiskovalni sodnik pa opravlja predvsem garantno funkcijo. Sodna odreditev oziroma izvedba preiskovalnih dejanj, za katera je potrebna sodna odločba, ostaja zagotovljena. Ureditev izhaja iz izhodišča, da se procesni položaj in pravice osumljenca ne znižujejo.

Predsednik specializiranega sodišča bo Državnemu zboru enkrat letno poročal o obsegu dela, rezultatih, kadrovskih in materialnih pogojih, trajanju postopkov ter ugotovljenih sistemskih težavah, nadzor nad opravljanjem zadev sodne uprave pa se bo izvajal vsako leto. Uspešnost ureditve se bo presojala po vnaprej opredeljenih kazalnikih, med drugim po povprečnem trajanju postopkov, deležu zadev, v katerih je nastopilo zastaranje pregona, in deležu razveljavljenih prvostopenjskih odločb. Namen ureditve ni poseganje v neodvisnost sodnega odločanja.

Kontinuiteta delovanja je zagotovljena: StKOK bo nadaljeval delo kot univerzalni pravni naslednik Specializiranega državnega tožilstva Republike Slovenije, do imenovanja novega vodje pa bo naloge opravljal sedanji vodja tožilstva kot začasni vodja. Sodniki, ki so razporejeni ali dodeljeni v specializirane oddelke, bodo z dnem začetka uporabe zakona sodniško službo opravljali kot sodniki, dodeljeni na specializirano sodišče. Zakon se začne uporabljati 1. januarja 2027, sodniška mesta specializiranega sodišča pa bodo zapolnjena najpozneje do 1. januarja 2028.

Specializiran pregon korupcije: nova institucionalna veriga od preiskave do sodbe.

<https://www.gov.si/novice/2026-07-16-vlada-potrnila-predlog-zakona-o-specializiranem-pregonu-korupcije-in-organiziranega-kriminala>